

Webinar
'Autismevriendelijke
gevangenis'

16 november 2023

SintIdesbald
Orthopedagogisch Centrum

voluit
voor — verbinding

Academische
Werkplaats
Autisme

AWA
vernieuwen door verbinden

1

Welkom

Introductie autisme & detentie

Voorstelling projecten Gent en Brugge

Kennismaken met autisme: inleefsessie of ABC in de gevangenis

Tips voor een autismevriendelijke gevangenis

voluit **SintIdesbald** **AWA**
voor — verbinding

2

Wie zijn wij ?

Shari Vanderwee
 OC St.-Idesbald
 Auticoach PC Brugge, PLC Ruiselede,
 (PC Ieper)
shari.vanderwee@sint-idesbald.broedersvanliefde.be

Jarymke Maljaars
 Academische Werkplaats Autisme
 KU Leuven
jarymke.maljaars@kuleuven.be

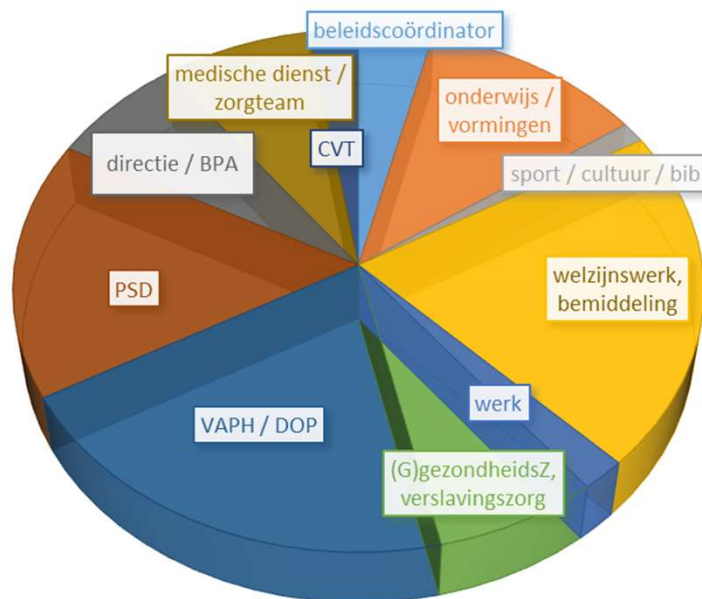

Leen De Roo
 Voluit vzw – team
 Ontgrendeld
 4 O-VL gevangenis
Leen.deroo@voluit.be

3

WIE SCHREEF ZICH IN ?

4

Welkom

Introductie autisme & detentie

Voorstelling projecten Gent en Brugge

Kennismaken met autisme: inleefsessie of ABC in de gevangenis

Tips voor een autismevriendelijke gevangenis

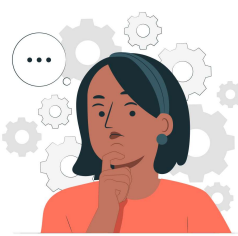

5

Wat is autisme?

autismespectrumstoornis

neurodiversiteit

6

Autisme & criminaliteit

- Geen rechtstreeks verband, maar gelinkt aan bijkomende mentale gezondheidsproblemen en andere kwetsbaarheidsfactoren (Blackmore et al., 2022; Del Pozzo et al., 2018)
- Meer kans om slachtoffer te worden van misdaad en geweld (Gibbs et al., 2023)

Niet een autistische mens maar de houding tegenover autisme is vaak gevaarlijk ... autisme en criminaliteit

Tistje

EPK&M&O&C AUTISME SINIS 2018

Zijn autisten criminel en gewelddadiger?

Geplaatst op 03/10/2023 door Chris Klomp

Autisme en criminaliteit: is er een verband?

oktober 2, 2023 7:51 am 14 Comments

typist

7

Prevalentie van autisme in detentie

- Prevalentie: wisselende cijfers (2-10%), hoger dan in algemene populatie ($\pm 1\%$) (Billstedt et al., 2017; McCarthy et al. 2015; Favril et al., 2017)
- Vermoedelijk ook veel ongediagnosticeerd autisme onder gedetineerde personen (e.g., Ashworth, 2016; King & Murphy, 2014)
- Mogelijke verklaringen verhoogde prevalentie:
 - Meer kans op aanhouding voor crimineel gedrag?
 - Meer kans om te bekennen tijdens verhoor?
 - Problemen met verdedigen van rechten in rechtbank?
 - Strengere veroordeling?
 - Gebrek aan op autisme afgestemde forensische rehabilitatieprogramma's? (Chester et al., 2022)

8

Autisme & ervaringen met detentie

- Wisselende ervaringen met detentie onder autistische gedetineerden, maar vaak negatief van aard (e.g., Cooper et al., 2022; Holloway et al., 2020)

- Mogelijke uitdagingen:

- Sensorische aspecten
- Routines
- Communicatie
- Sociale aspecten

- Gebrek aan kennis en begrip rond autisme binnen detentiecontext (e.g., Allely 2015; McAdam, 2009; NHS Greater Glasgow & Clyde, 2014; Slokan & Ioannou, 2021)

Dus... inzetten op kennis en begrip is belangrijk!

11

Project 'Autismevriendelijke gevangenis'

- STRAP 2020-2025 – 3de strat. DS – Actie 34. Autismevriendelijke gevangenis
- PC Brugge: reeds gestart met inleefsessies – workshops...
- Team Ontgrendeld (Voluit): sinds 2001 VAPH werking in gevangenis Gent, sinds 2019 ook in de 3 andere Oost-Vlaamse gevangnissen
- Extra middelen van de Vlaamse Overheid, Departement Zorg, via het VAPH
- Projectperiode 1 maart 2022 tem 28 februari 2023

Vlaanderen is zorgzaam en gezond samenleven

VAPH
VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

voluit voor — verbinding Sintdiesbald AWA

12

WHY ?

Voor al onze cliënten en mensen in detentie met
bijzondere ondersteuningsnoden

AUTISMEVRIENDELIJKE
GEVANGENIS

“HAD IK EERDER GEWETEN DAT IK AUTISME HEB,
WAS MIJN LEVEN MISSCHIEN ANDERS GELOPEN”

13

Projectdoelen 'Autismevriendelijke gevangenis'

1. Inzicht geven in functie van meer begrip en betere omgang
2. Vertrekken vanuit sterktes en welbevinden in functie van focus op herstel en re-integratie
3. Van mensen met (vermoeden van) autisme naar toegankelijke detentiecontext voor iedereen

14

Project 'Autismevriendelijke gevangenissen'

Voluit vzw:

- * Auticoach 22u
- * PI Gent
- * AutismeBelevingsCircuit
- * Noden in kaart brengen
- * Cliënten begeleiden
- * Wereldautismedag
- * Participatie van cliënten

OC St.-Idesbald:

- * Auticoach 19u + 19u RTH
- * PI Brugge
- * Inleefsessies
- * Observaties
- * Begeleiding
- * Wereldautismedag
- * Netwerken en samenwerken

Intrapenitentiaire VAPH-werkingen in Vlaanderen

Voorzieningen voor mensen met beperki...

- Itinera - St.-Idesbald Campus Beernem
- Ontgrendeld - Voluit vzw
- OLO vzw
- ABAGG - Klavier
- Hubbie - vzw De Lork
- Limes OC St.-Ferdinand campus St.-Truiden
- Hejmen vzw
- Staf vzw (Begeleid Wonen)

Legend:

- Penitentiaal complex Brugge
- Penitentiaal Landbouwcentrum van Ruiselede
- Gevangenis Ieper
- Gevangenis Gent
- Gevangenis Oudenaarde
- Gevangenis van Dendermonde
- Gevangenis Beveren
- Gevangenis van Antwerpen
- Gevangenis van Mechelen
- Gevangenis van Merksplas
- Strafinrichting Wortel
- Gevangenis van Hoogstraten
- Gevangenis van Turnhout
- Gevangenis Berkendael
- Gevangenis van Sint-Gillis
- Gevangenis Vorst
- gevangenis van Tongeren
- Gevangenis Hasselt
- Centrale gevangenis van Leuven
- Hulpgevangenis te Leuven

Contact List:

- Itinera - St-Idesbald Campus Beernem - [Lien Dumortier - lien.dumortier@sint-idesbald.broedersvanliefde.be](mailto:lien.dumortier@sint-idesbald.broedersvanliefde.be)
- Ontgrendeld - Voluit vzw - [Leen De Roo - Leen.deroo@voluit.be](mailto:Leen.deroo@voluit.be) - teamontgrendeld@voluit.be
- OLO vzw - [Ingrid Martens - imartens@olo.be](mailto:Ingrid.Martens@olo.be)
- ABAGG - Klavier - [Dominique Paradis - dominique.paradis@just.fgov.be](mailto:Dominique.Paradis@just.fgov.be)
- Hubbie - vzw De Lork - [Celine Catthoor - celine.catthoor@hubbie.brussels](mailto:Celine.Catthoor@hubbie.brussels)
- Limes OC St-Ferdinand campus St.-Truiden - [Nele Penxten - nele.penxten@ferdinand.broedersvanliefde.be](mailto:Nele.Penxten@ferdinand.broedersvanliefde.be)
- Hejmen vzw - [Maaike Notebaert - Maaike.notebaert@wijzinstaf.be](mailto:Maaike.Notebaert@wijzinstaf.be)
- Staf vzw (Begeleid Wonen) - [Isabelle Francoise - Isabelle.francoise@hejmen.be](mailto:Isabelle.francoise@hejmen.be)

17

Welkom

Introductie autisme & detentie

Voorstelling projecten Gent en Brugge

Kennismaken met autisme: inleefsessie of ABC in de gevangenis

Tips voor een autismevriendelijke gevangenis

18

Dus... inzetten op kennis en begrip is belangrijk!

Wat is een inleef-/belevings sessie?

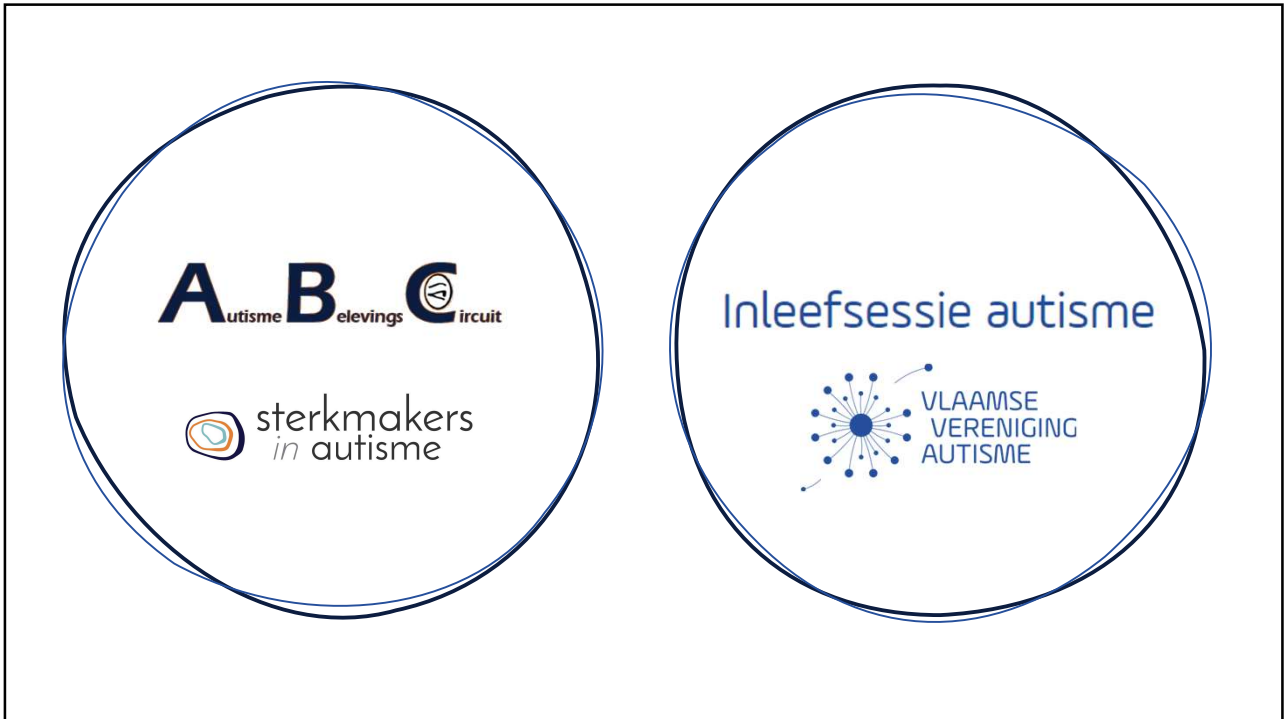

21

Wat is een inleef-/belevings sessie?

22

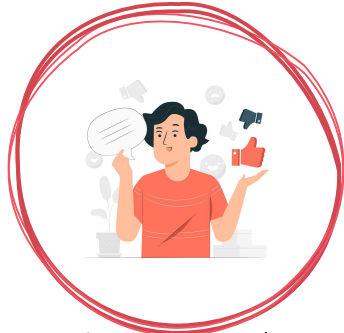
23

Ons onderzoek: **ABC** & Inleefsessie autisme

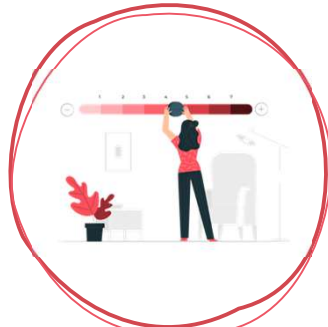
The slide features the ABC logo (Autisme, Belevings, Circuit) and the text 'Inleefsessie autisme'. Below the ABC logo is an illustration of a yellow building. Below the 'Inleefsessie autisme' text is an illustration of a video conference screen with four participants. At the bottom right, there are logos for 'voluit', 'Sint-Jansziekenhuis', and 'AWA'.

24

Ons onderzoek: **ABC** & Inleefsessie autisme

Tevredenheid

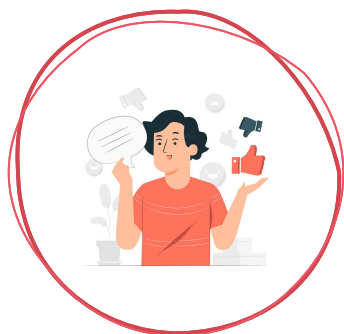

Doelrealisatie

Effect op kennis en stigma

Ons onderzoek: **ABC** & Inleefsessie autisme

Tevredenheid

Doelrealisatie

Effect op kennis en stigma

Hoe tevreden zijn de deelnemers?

De combinatie van het zelf ervaren met bevindingen uit onderzoek en persoonlijke ervaring van de begeleider zijn een zeer goede mix om de aandacht vast te houden

Het ABC zal mij beter bij blijven dan andere opleidingen!

De doe-opdrachten zijn zeer confronterend en blijven je bij. Inhoudelijk schitterend!

De getuigenissen waren zeer relevant en herkenbaar

Ik vond het eigenlijk heel goed dat er telkens iemand was die dicht betrokken was, omdat ze zelf autisme hebben of een kind met autisme hebben.

Hoe tevreden zijn de deelnemers?

Door deze ervaring heb ik geleerd dat je met meer zaken rekening kan houden als je werkt met iemand met autisme (hoe, wat, wanneer, met welke woorden zeggen, enz.)

Ik kan me nu beter een beeld vormen hoe frustrerend sommige dingen voor mensen met autisme kunnen zijn in de gevangenis

Het is de kunst om bij elke mens met autisme te vinden welke tip iemand vooruit helpt.

Ons onderzoek: **ABC** & Inleefsessie autisme

Tevredenheid

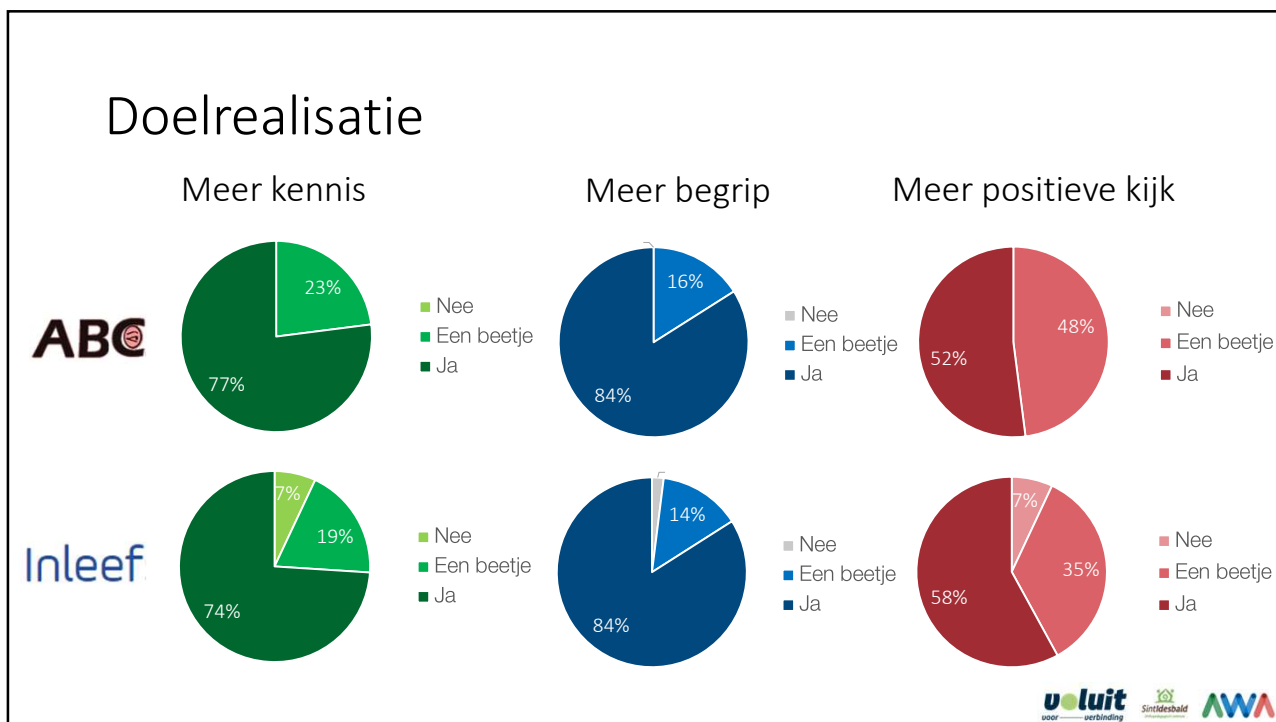
Doelrealisatie

Effect op kennis en stigma

29

30

Ons onderzoek: **ABC** & Inleefsessie autisme

Tevredenheid

Doelrealisatie

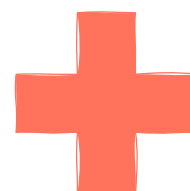
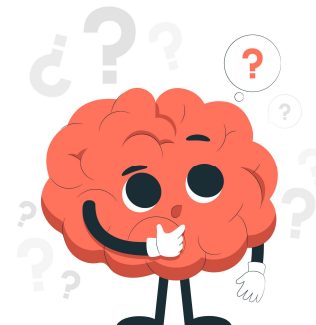

Effect op kennis en stigma

Kennis over autisme

ABC

Inleef

Stigma ten aanzien van autisme

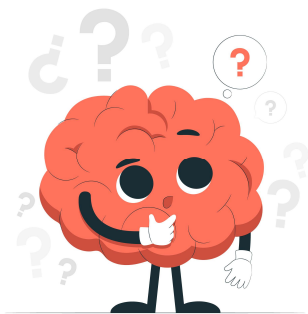
ABC

Inleef

33

Samenhang: meer kennis, minder stigma

kennis

stigma

34

Inzetten op kennis en begrip rond autisme

35

Wil je ook een inleefsessie of ABC organiseren?

Inleefsessie autisme

Shari Vanderwee
shari.vanderwee@sint-idesbald.broedersvanliefde.be
of
Vlaamse Vereniging Autisme
va@autismevlaanderen.be

ABC

Leen De Roo
leen.deroo@voluit.be

36

Welkom
Introductie autisme & detentie
Voorstelling projecten Gent en Brugge
Kennismaken met autisme: inleefsessie of ABC in de gevangenis
Tips voor een autismevriendelijke gevangenis

37

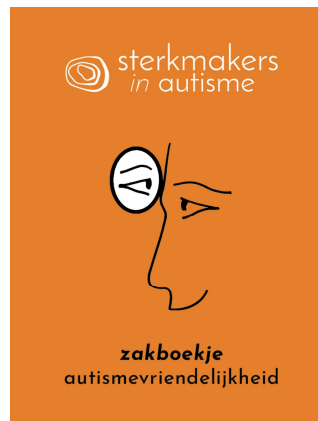
7 tips voor een autismevriendelijke gevangenis

38

www.autisme.be

De tips zijn gebaseerd op:

39

Maak duidelijk wat je bedoelt

Ivan werkt bij de technische dienst. Er is cake bij de koffie. "Snij maar een stuk af", zegt de beambte. Ivan is zichtbaar in de war. De technische beambte heeft dit door en geeft een duidelijkere instructie: "We zijn met 6, snij maar een stuk af, zodat elk van ons ongeveer een even groot stuk heeft."

40

Maak duidelijk wat je bedoelt

- Maak je instructies en vragen zo concreet en duidelijk mogelijk
- Leg duidelijk en bondig uit waarom iets niet kan of waarom iets verandert en benoem ook wat wel kan of mag
- Geef uitleg bij gevangenisjargon en pictogrammen
- Consequent opvolgen van regels en bij afwijking duiden waarom

Maak duidelijk wat je bedoelt

We hebben in een gevangenis onlangs de handleiding voor de telefoon aangepast:

VOOR: "Om verbinding te maken met uw telefoon, gelieve gebruik te maken van uw huidige gebruikers ID en er de prefix van de gevangenis aan toe te voegen (voor gevangenis X is dit 'ooo')."

NA: "Wil je bellen? Druk ooo + gebruikersnummer."

Maak duidelijk wat je bedoelt

Rapportkaartje - Strafinrichting Merksplas

Datum: .../.../...
 Naam: ...
 o Werker o Niet-werker
 Mounummer: ...
 Kamer: ...

☐ Directie	☐ Verpleging	☐ Kledkamer	☐ Griffie	☐ Rekensdienst	☐ Centrale dienst
☐ Kroecheef	☐ Tandarts	☐ Opleiding	☐ Opleiding	☐ Opleiding	☐ Opleiding

Voor de afdelingen:
 S. C en Haven:
 Zorg
 M&AG
 Sociale dienst
 Psychiatrie

CAW
 Activiteiten

Katholieke afdelingen:
 Protestantse afdelingen
 Imant
 Moreel Consultant

VDAB
 VDAB

Slechts één dienst per rapportkaartje aanduiden ✓

Aan: _____
 Vraag: _____

Bevestiging ontvangst op .../.../...

Ik laat u iets weten van zodra ik meer nieuws heb

Ik spreek u op: ...

Antwoord:

JUSTITIE Rapportbriefje

Directie	PA	Ploegchef	Dokter/verpleg	Bad	CORT	PSD
Bibliotheek	Post	Kledkamer	Griffie	Boekhouding	Kantine	JWW
Moreel Cons.	Imant	Katholiek A.	Protest. A.	VDAB	Tandarts	Werk
Kouken	Bezoek	Kapper binnen	Kapper buiten	Zorg	Informatica	

Catnummer: _____ FAMILIENAAM: _____ VOORNAAM: _____

Werkter: _____ Plaats tewerkstelling: _____
 Niet werker: _____

VOORWERP VAN VERZOEK

Handtekening gedetineerde: _____ Datum: _____

Antwoord dienst:

Gedetineerde tekent voor kennisname: _____ Datum kennisname gedetineerde: _____ Datum klasseren rapportbriefje: _____

JUSTITIE GEVANGENSIS RAPPORTBRIEFJE

H.A.P. - EN DIENSTVERLENING AAN GEDETINEERDEN

Via dit rapportbriefje stel je een vraag aan een dienst. Vul alles goed in. Gebruik 1 briefje per dienst.

VOOR WELKE DIENST? 1 rapportbriefje per dienst.

☐ Directie	☐ Bad	☐ Kapper binnen	☐ Imant	☐ CGG
☐ JA	☐ Bezoek	☐ Kapper buiten	☐ Katholieke afdelingen	☐ Strafrecht
☐ Dopev	☐ Boekhouding	☐ Kruiken	☐ Moreel consultant	☐ JWW
☐ PSD	☐ Griffie	☐ Kledkamer	☐ Protestantse afdelingen	☐ Mediator
☐ Medische dienst	☐ Informatica	☐ Post	☐ Orthodoxe afdelingen	☐ Tandem
☐ Tandarts	☐ Kantine	☐ Technische dienst	☐ BIBLIOTHEEK	☐ VOLUIT
☐ Zorgteam	☐ Werk	☐ CORT	☐ VDAB	☐ VDAB

WIE STELT DE VRAAG?

NAAM	VOORNAAM	CELNR	WERKER?
			JA / NEE (beoordreef)

HANDTEKENING: _____ DATUM: _____

NOTEER HIER DE VRAAG

ANTWOORD VAN DE DIENST: _____ DATUM: _____

- Ik laat je iets weten van zodra ik meer nieuws heb.
- Ik heb je vraag ontvangen, maar ik kan je geen antwoord geven. Toelichting: _____
- Ik roep je op voor een gesprek.
- Ander antwoord: _____

43

Geef een overzicht

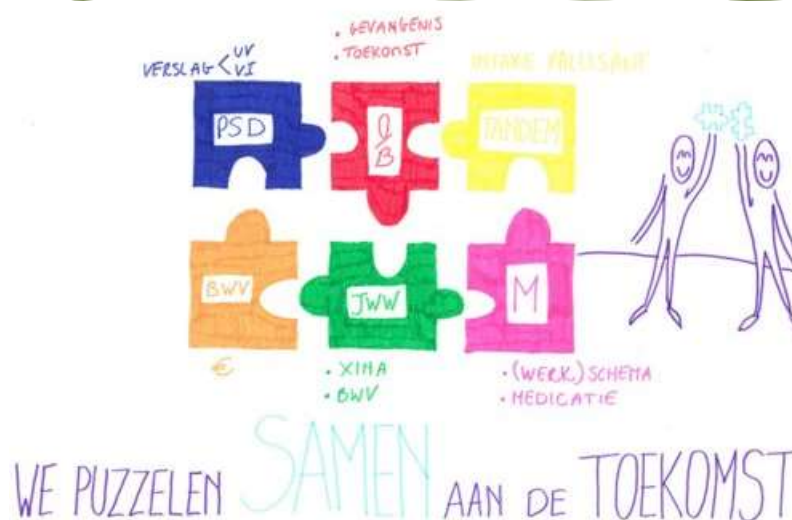
Anka is te laat op het gesprek met de psycholoog. Ze vindt het moeilijk om haar weg in de gevangenis te vinden: alle gangen en deuren lijken op elkaar. We brengen gekleurde looplijnen per vleugel aan en hangen informatiebordjes bij de lokalen die op afstand zichtbaar zijn. Nu kan Anka zich beter oriënteren.

44

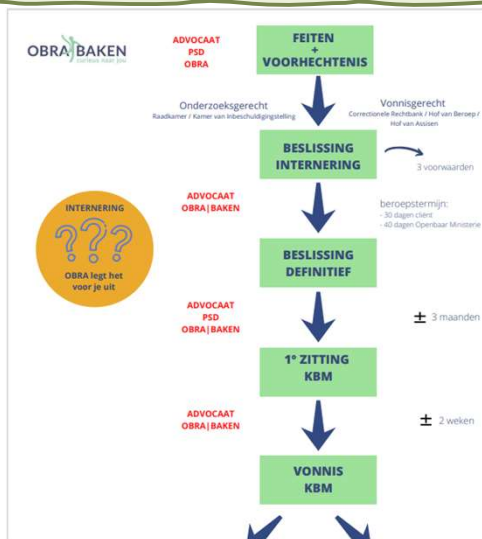
Geef een overzicht

- Help een nieuw gedetineerd persoon om zich te oriënteren
- Gebruik visualisaties om boodschappen, afspraken en regels kracht bij te zetten
- Geef uitleg bij het detentie- of interneringsproces: maak een tijdslijn
- Leg vooraf uit hoe bepaalde activiteiten verlopen en ga na of er nog vragen of onduidelijkheden zijn

Geef een overzicht

Geef een overzicht

47

Bied voorspelbaarheid

Op een stakingsdag ontploft Renzo snel. Hij vindt het moeilijk dat de zorgwandeling op een ander moment doorgaat en hij dit niet op voorhand weet. Dit geeft veel onrust en zorgt ervoor dat de stress bij hem opbouwt.

48

Bied voorspelbaarheid

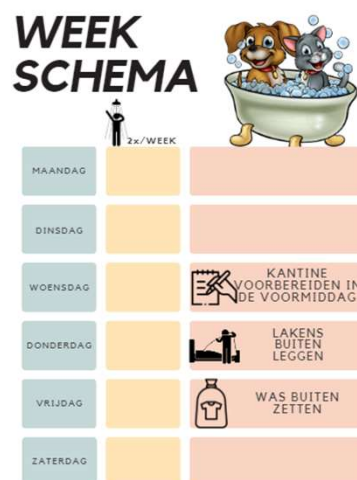
DUIDELIJKHEID GEEFT RUST

Maar zijn aandoening zorgt ook voor stress. "Ik heb het moeilijk met onduidelijkheid. Mensen denken dat een gevangenis veel structuur biedt, maar dat is allesbehalve het geval", legt Karel uit. "De deur van de cel gaat in principe op een vast uur open, maar door omstandigheden kan dat ook tien minuten of een uur later zijn. Dan sta ik te wachten zonder te weten wat er gaande is. Die onwetendheid geeft heel veel stress."

Bron: Cliëntgetuigenis in Sterk nr. 46 – juni 2023

49

Bied voorspelbaarheid

50

Bied voorspelbaarheid

WISSELEN VAN VLEUGEL

Je bent verhuisd naar een andere vleugel.
Sommige zaken blijven hetzelfde, andere vinden op een ander moment plaats.

OP HETZELFDE TIJDSTIP

- Maaltijdbeiding
- Medicatiebeiding
- Wandeling
- Indienen van je kantine
- Verdeling van de kantine
- Activiteiten (sport, fitness, les, ...)

OP EEN ANDER TIJDSTIP

DOUCHEN

 Douchedagen:

- maandag
- woensdag
- vrijdag

WAS

 Je zet nog steeds je was klaar vóór 9:00

- Wasdag Kledi: dinsdag
- Wasdag lakens om de 14 dagen: vrijdag

BIBLIOTHEEK

 De bibliotheek is op:

- Donderdag tussen 11:00-11:30

51

Bied voorspelbaarheid

- Gebruik een kalender, wekschema of individueel schema met regels en afspraken
- Gebruik een vast moment en plaats voor dezelfde afspraak
- Voorzie klokken op verschillende plaatsen en kondig aan op welke tijd iets gaat gebeuren
- Communiceer op voorhand duidelijk over veranderingen

52

Geef tijd

Sofia staat meestal niet op tijd klaar om te gaan douchen of te fitnessen. Hierdoor kan zij vaak niet meegaan. Sofia is gefrustreerd, want ze wil wel graag gaan. Het is voor haar helpend om 5 minuten op voorhand al even te gaan kloppen. Zo heeft ze tijd om de overgang te maken en toch mee te gaan naar de activiteit.

Geef tijd

Geef tijd

- Geef tijd om te reageren na een vraag of instructie en herhaal niet meteen
- Praat niet te snel en te veel achter elkaar
- Check of de boodschap is overgekomen en juist begrepen

Zorg voor een zintuiglijk aangepaste omgeving

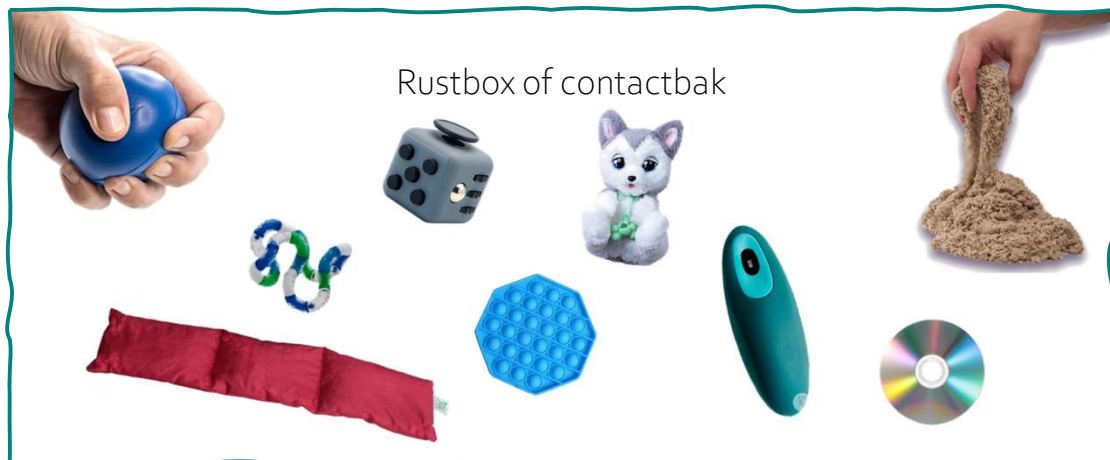
Hamid slaapt niet goed, omdat zijn matras heel hard en oncomfortabel aanvoelt. Hij slaapt nog liever op de lattenbodem. Daarom zet hij zijn matras rechtop tegen de muur.

Dit leidt tot discussies.
Hamid krijgt toestemming om een andere matras te proberen.

Zorg voor een zintuiglijk aangepaste omgeving

"Zodra ik iemand met een sleutelbos in de gang hoor, stijgt mijn bloeddruk", zegt Karel. "Geregeld zet ik mijn geluiddempende koptelefoon op. Zo sluit ik me helemaal af. Als de bewaker dat ziet, weet hij dat ik rust nodig heb. Dat werkt. Eigenlijk zouden er meer van die signalen moeten zijn. Dat iemand met ASS bijvoorbeeld een rode kaart kan tonen als hij even met rust gelaten wil worden. Bijvoorbeeld als hij slecht nieuws heeft gehad."

Zorg voor een zintuiglijk aangepaste omgeving

Zorg voor een zintuiglijk aangepaste omgeving

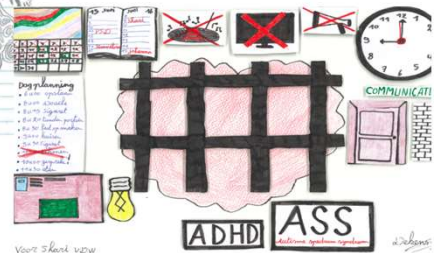
- Vraag na of bepaalde prikkels (visueel, auditief, tactiel, ...) storend zijn
- Zet indien nodig hulpmiddelen in om prikkels te dempen
- Geef tijd en ruimte om te ontprikkelen
- Zoek naar veilige en aanvaardbare manier om aan onderprickeling of overprickeling tegemoet te komen

Werk met sterke kanten

Bart is een krak in het eenvoudig verwoorden en helder structureren van teksten. Hij herkent direct onduidelijkheden of ontbrekende informatie. Bart leest met plezier formulieren, vragenlijsten en geschreven instructies na en doet suggesties om deze te verbeteren.

Werk met sterke kanten

Voorbeeld van

volut
voor — verbinding

Sintdebal

AWA

61

Werk met sterke kanten

"Want die zijn er", zegt Karel. "Zelf ben ik bijvoorbeeld uiterst nauwkeurig, wat helpt bij mijn werk bij de technische dienst. Ik doe allerlei klussen: van het ontstoppen van toiletten tot het herstellen van telefoons en tv-toestellen. Doordat ik mijn werk goed doe, word ik geapprecieerd en krijg ik respect."

Bron: Cliëntgetuigenis in Sterk nr. 46 – juni 2023

62

Werk met sterke kanten

- Zet personen met autisme in hun kracht
- Zoek naar activiteiten die betekenis en zin geven aan het leven in detentie

Verruim je blik op autisme

- Ga in gesprek met verschillende mensen met autisme
- Volg een inleef- of ervarings sessie
- Lees meer via betrouwbare websites, artikelen of boeken
- Luister naar een podcast of kijk een film
- Organiseer iets in het kader van wereldautismedag op 2 april

Verruim je blik op autisme

Autisme uit zich op allerlei manieren. Ivan, Anka, Renzo, Hamid, Sofia en Bart zijn allemaal anders. Met wat kleine aanpassingen die tegemoetkomen aan de unieke noden van iemand, maak je een wereld van verschil.

65

Verruim je blik op autisme

Jouw inzet voor een autismevriendelijke gevangenis maakt het verschil !

Jij maakt het verschil !

DANKJEWEL !

Team Ontgrendeld

AUTISME BEN JE CURIEUS ?

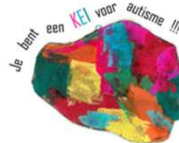

OOK HIER : AANDACHT VOOR AUTISME

2 april was het Wereld Autism Dag. Een reden om ook hier autisme aandacht te geven !

VEEL FABELS EN FEITEN

Over autisme zijn veel feiten en fabels. Wat weet jij over autisme? Test je kennis met deze kwis! Vul dit formulier in en bezorg het aan het CORT of deponeer in de brievenbus aan de receptie. Doe je dit voor 30 april dan maak je kans op een lekkere attentie. De 5 winnaars worden persoonlijk verwittigd.

Jouw inzet voor een autismevriendelijke gevangenis maakt het verschil.

Bedankt !

66

Verruim je blik op autisme

Websites:

- www.nl.participate-autisme.be
- www.autismevlaanderen.be
- www.autisme.be

Podcasts:

- Nerdland - Special autisme 1 & 2
- Authentisme - Vlaamse Vereniging Autisme
- Autcasts - Magali De Reu

Programma's of films:

- Taboe - VRT (S2A1, aflevering over autisme)
- Durf te vragen - VRT (S4A7, aflevering over autisme)
- Mind my mind - Floor Adams (korte animatiefilm)

67

Maak duidelijk wat je bedoelt

Geef een overzicht

Bied voorspelbaarheid

Geef tijd

Zorg voor een zintuiglijk aangepaste omgeving

Werk met sterke kanten

Verruim je blik op autisme

68

Bedankt!

Leen De Roo
leen.deroo@volut.be

Shari Vanderwee
shari.vanderwee@sint-idesbald.broedersvanliefde.be

Jarymke Maljaars
jarymke.maljaars@kuleuven.be

